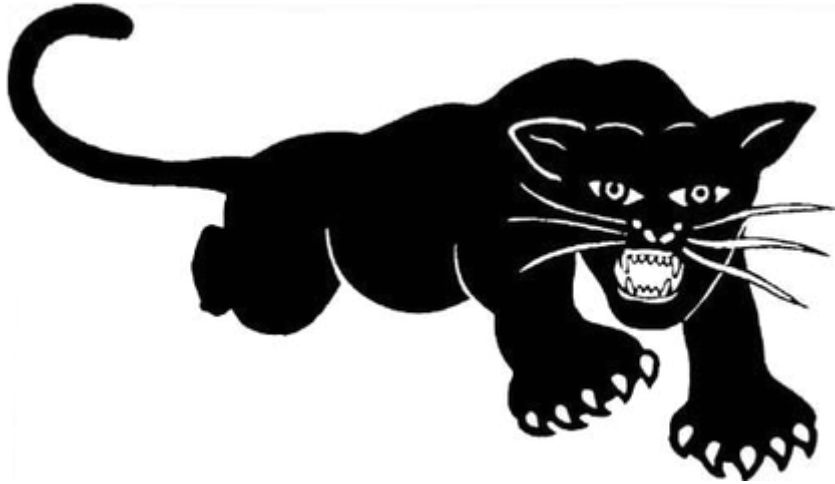

John Peterson

Lärdomar från Svarta pantrarnas historia och kamp

Ur *Revolution* 18/12 2020

***Black Lives Matter*-rörelsen visar tydligt att ojämlikhet och rasism fortfarande lever och frodas i USA, trots medborgarrättsrörelsens kamp. Många ungdomar letar efter en förklaring på och ett sätt att lösa problemen i samhället. Som marxister står vi i första ledet för kampen mot diskriminering i alla dess former. Vi menar att vi bara kan lyckas om vi kombinerar kampen mot diskriminering med den enade arbetarklassens kamp mot kapitalismen och för socialism. Vi tar tillfället i akt att se tillbaka på och lära oss från framgångarna och misslyckandena från en av vår rörelses mest inspirerande erfarenheter.**

Malcolm X mördades den 21 februari 1965. Tre år senare föll även Martin Luther King offer för en kula från en mördares pistol. Dessa stora ledares verkliga politiska bana har dolts av dem som gjort karikatyr på och förvanskade deras arv. Den revolutionära strävan som visade sig under deras sista år har begravts under ett berg av förtal och hycklande lovsånger till deras storhet. Som Lenin förklarade i *Staten och revolutionen* om reformisternas förhållningssätt till Marx idéer:

Med ...[teorin] sker för närvarande något som gång på gång under historiens lopp hänt med revolutionära tänkares teorier och ledare för de förtryckta klassernas befrielsekamp. Under deras livstid förföljdes de stora revolutionärerna oavbrutet av de förtryckande klasserna, och deras teorier möttes med den mest rasande illvilja, det vildaste hat och den mest hejdlösa lögn- och förtalskampanj. Efter deras död försöker man förvandla dem till menlösa helgon, på sätt och vis kanonisera dem, ge deras namn en viss ryktbarhet för att 'trösta' de förtryckta klasserna och slå blå dunster i ögonen på dem, medan den revolutionära teorins *innehåll* urholkas och banaliseras och dess revolutionära skärpa avtrubbas.

Mellan de två blodiga mordena på Malcolm X och Martin Luther King grundades Svarta pantrarna (Black Panther Party for Self-Defense) i oktober 1966. Åren före och efter var en turbulent period: med efterkrigstidens ekonomiska uppgång som planade ut, den begynnande avindustrialiseringen av landet, Vietnamkriget och de rasande protesterna mot det, det ena politiska lönnmordet efter det andra – allt mot bakgrund av en växande social polarisering. I de försummade och brutalt behandlade innerstäderna kastades svarta amerikaner in i en virvel av kamp, deras uppmärksamhet fästes på systemets institutionella rasism och de motsatte sig alla försök att underkupa och trampa på de mest skamlöst utsugna och förtrycktas värdighet.

Kampen tog många former: från pacifistiska sittstrejker till militanta konfrontationer; från massdemonstrationer till överfall på poliser; från studentockupationer till soldater som mördade inkompetenta och reaktionära officerare i Vietnam; från kampanjer för läs- och skrivkunnighet och frukostservering till lobbyverksamhet och politiska kampanjer. Den svarta befolkningen hade rörts till handling på djupet. Fackliga organisatörer, universitetsstudenter, veteraner, hemmafruar, baptistförsamlingar, svarta muslimer och gatugång anslöt sig till kampen. Man förde fram krav med ett tydligt klassinnehåll, exempelvis: "Arbete åt alla nu!" och "För full sysselsättning!" Ett virrvarr av idéer – och inte lite förvirring – påverkade och fångade människors fantasi: stalinism, maoism, guevarism, svart nationalism, antiimperialism, tredjevärldism, studentism, arbetarism, New Age och en mängd andra varianter. De revolutionära stämningarna uttrycktes även i en färgstark explosion av konst och kultur i alla dess former, från musik, teater, dans och poesi till bio och gatukonst.

Men detta kolossala utflöde av energi misslyckades med att förändra samhället i grunden. Kapitalismen fick så småningom en ny chans att överleva. Resultatet blev att rasismen till denna dag förblivit ett infekterat och blödande sår på arbetarklassens kollektiva kropp. Utan det nödvändiga revolutionära ledarskapet och organisationen, utan marxismens idéer, metoder, perspektiv och politiska klarhet, rann så småningom den frenetiska energin ut i sanden. Kapitalismen stabiliserades och kunde fortsätta sin jakt på profit. 1960-talet flöt in i 70-talet och 80-talet, och så började den utdragna nedgången för USA:s folk- och arbetarrörelse, som hade skakat den härskande klassen i grunden under de stormiga och oroliga åren. Svarta arbetare hörde till de hårdast drabbade när efterkrigstidens uppsving tog slut och mängder av industrier lades ner.

För den som vill lära sig av denna epok är Svarta pantrarnas uppgång och fall en av de erfarenheter som är mest värda att studera. Partiet växte från en liten skara aktivister i Oakland, Kalifornien, till ett parti som fick nationell och internationell uppmärksamhet och påverkade miljontals världen över. Vi har skrivit detaljerat om [styrkorna och svagheter i Svarta pantrarnas program](#) på annat håll. I denna artikel ska vi fokusera på partiets oerhört snabba framväxt och tvärbranta kollaps, och vad vi kan lära oss av det.

Vilka ekonomiska, sociala och politiska förhållanden ledde till Svarta pantrarnas snabba uppgång och fall? Varför fyllde inte arbetarrörelsen och den breda vänstern det vakuum som uppstod? Varför var inte de Svarta pantrarnas ansträngningar tillräckliga för att utrota kapitalismen och imperialismen från planeten? Vilken taktik och metod krävs för att uppnå socialism?

Som revolutionära marxister hängivna kampen för socialism är det inte vår uppgift att förhålliga vår klass historiska erfarenheter. Vi måste istället försöka reda ut den dialektiska dynamiken ur varje fenomen, identifiera vad som är betydelsefullt och vad som inte är det, förstå dess inre drivkrafter och på så vis komma fram till en djupare, mer balanserad och nyanserad förståelse. Det är i denna anda ska vi undersöka Svarta pantrarna och dess ledare.

Medborgarrättsrörelsen

Svarta pantrarnas uppgång, utveckling och riktning kan inte abstraheras från det bredare historiska sammanhang och de förhållanden under vilka det uppstod och växte. Under det sena 1960-talet och tidiga 1970-talet skedde en bred radikaliserings av ungdomen. Motståndet till Vietnamkriget nådde sin höjdpunkt, med demonstrationer i Washington och universitetsockupationer. Internationellt nalkades det revolution i Frankrike, Tjeckoslovakien och Pakistan. I Mexiko följdes en massrörelse bland studenter av en massaker.

Den koloniala revolutionen rasade i Afrika och Asien, och gerillakrigen slet sönder Latinamerika. Massiva stalinistiska och maoistiska organisationer spred politisk förvirring

världen över. *Students for a Democratic Society* (SDS) framträdde som en kanal för ilska på universiteten. Den "nya vänstern" sådde förvirring efter förvirring i den virvelvind av idéer som trängdes i de ungas medvetande. Polariseringen i USA syntes inte minst i våldsamma polisattacker på protestanter och så kallade "rasupplopp" i städer över hela landet.

Trots detta kaos bildades Svarta pantrarna under sluttampen av den bredare medborgarrättsrörelsen, vid en tidpunkt då enorma energireserver redan hade förbrukats av den svarta arbetarklassen. Kampen för att vinna grundläggande demokratisk jämställdhet var en verklig massmobilisering som sträckte sig hela vägen tillbaka till återvändande veteraner från första världskriget, och Brotherhood of Sleeping Car Porters (BSCP), den första arbetarorganisationen ledd av svarta som togs upp som medlemmar i fackförbundet American Federation of Labour (AFL). Redan under 1920-talet var BSCP:s ledare C.L. Dellums och A. Philip Randolph pionjärer i kampen mot de rasistiska orättvisorna och segregationen som rådde över hela södra USA.

Många organisationer och rörelser hade bildats och prövats under det tidiga 1900-talet. Ledare och intellektuella som Booker T. Washington, Marcus Garvey och W.E.B. DuBois erbjöd en rad olika lösningar, från "ta-dig-i-kragen"-självhjälp och respektfull underkastelse under den rådande ordningen, till radikal rasseparatism och tillbaka-till-Afrika-rörelsen, panafrikanism, militant integrationism, och till och med socialism. De stora striderna som präglade framväxten av fackförbundet Congress of Industrial Organizations (CIO) skakade södra USA under 1930-talet, speciellt inom textilindustrin. Det sjudande missnöjet växte sig ännu större efter andra världskriget när en ny våg av veteraner återvände som vägrade acceptera att vara "andra klassens medborgare" och krävde arbete åt alla.

Under kriget hade den andra "stora migrationen" börjat där svarta rörde sig från södern till de industriella centren i norr, mellanvästern och västern. Miljontals människor strömmade från södern, där de rasistiska Jim Crow-lagarna upprätthöll segregationen, i hopp om att finna ett bättre liv åt sig och sina familjer, bara för att möta liknande fientlighet och diskriminering i sina nya hem. Från att nationalgardet kallats ut för att upprätthålla integrationen i kommunala skolor i Arkansas, till bussbojkotten i Montgomery och polishundarna och vattenkanonerna i Birmingham, hade det som börjat som en lokal rörelse i den djupa södern snart tagit över hela landet. Efter många uppoffringar, martyrer, försök och misslyckanden, tvingade man till slut den ovilliga härskande klassen att gå med på en handfull viktiga, om än begränsade, demokratiska rättigheter och de rasistiska Jim Crow-lagarna avskaffades – åtminstone på pappret. Många som hade deltagit i de ödesdigra striderna återvände till ett " normalt liv" och den väldiga vågen av klasskamp började ebba ut.

Under medborgarrättsrörelsens gång hade organisationer som Student Nonviolent Coordinating Committee (SNCC) bildats, som i princip var ungdomsförbund till Martin Luther Kings organisation Southern Christian Leadership Conference. SNCC spelade en nyckelroll i organiseringen av "Freedom Rides" och kampanjer för att registrera väljare i några av de mest högervidna och konservativa områdena i södern. Hundratals vita och svarta ungdomar, många av dem anslutna till Congress of Racial Equality, reste dit utifrån för att tillsammans riskera livet i dessa kampanjer. Vissa blev till och med mördade när de motsatte sig de lokala segregationsbestämmelserna och vägrade böja sig för Ku Klux Klans mordiska terror under morden i Mississippi ("Mississippi Burning"). SNCC spelade också en avgörande roll i Martin Luther Kings "Marsch för jobb och frihet" i Washington 1963.

Luther King i "Marschen till Washington för arbete och frihet" 1963. Foto: Rowland Scherman/Wikimedia Commons (Public Domain)

Black Power

Men många av dessa unga aktivister blev alltmer missnöjda med den pacifistiska inställningen hos ledare som Martin Luther King, rörelsens liberala sympatisörer och Demokratiska partiet. På sitt sätt höll de på att komma till insikt om att utsugare och utsugna inte kan samexistera och att det inte räcker med några mindre reformer för att göra livet under kapitalismen lite enklare.

Vissa av dem bildade Lowndes County Freedom Organization (LCFO). Beväpnade LCFO-aktivister lanserade en valkampanj som ett tredje parti för att utmana både demokraterna och republikanerna, och lyckades registrera 2500 svarta väljare i Alabamas mest Ku Klux Klan-dominerade områden. Deras valkampanj misslyckades men deras stridbara inställning resonerade hos unga svarta aktivister landet över. Som sin symbol hade de valt en svart panter.

Frustrerade och otåliga, utan några synbara resultat och i jakt på genvägar, gjorde SNCC en stor förändring av sin taktik 1966, under ledning av Stokely Carmichael. De utropade att den enda vägen framåt var "Black Power" (svart makt) – det vill säga politisk makt och självständighet av och för enbart svarta. SNCC beslöt sig därmed för att utesluta sina vita medlemmar. Det instinktiva motståndet bland SNCC:s gräsrotter visade sig i utgången i omröstningen: 19 för, 18 mot och 24 nedlagda röster. Men skadan var redan skedd.

Svarta amerikaner hade under årtionden kämpat för att integreras i det amerikanska samhället, för lika rättigheter, arbete och möjligheter för alla. Nu hade den svarta nationalismen och separatismen återuppväckts och fått fotfäste inom ett lager av den aktiva ungdomen. Dessa uppfattningar spred sig från Alabama ut i landet. Många av de uteslutna vita medlemmarna

återvände till sina universitet och bildade kärnan i rörelsen mot Vietnamkriget. Men den bredare kampen för en kollektiv förändring av samhället hade blivit allvarligt underminerad.

Svarta pantrarnas bildande

Den otålighet och äventyrspolitik som smittat ett lager av de unga aktivisterna uttryckte den växande desperationen hos de avancerade skikten, som anade att de föregående årtiondenas massrörelser avtog utan att ha fått igenom sina krav fullt ut. Bland de vita studentaktivisterna blev ett uttryck för detta organisationen Weather Underground, som växte ur SDS, och som ägnade sig åt individuell terrorism.

Vissa framsteg hade vunnits inom lagstiftningen för rasjämlighet, men arbete, sjukvård, utbildning, kollektivtrafik, bostäder och infrastruktur var långt ifrån jämlikt tillgängliga, och unga svarta amerikaner var de som hade sämst tillgång till dem. Kampen för verklig jämlikhet var långt ifrån över. Men vänstern var svag, splittrad och ideologiskt förvirrad.

Arbetarrörelsens högervidna ledning ägnade sig åt vänskapligt klassarbete. Konsekvensen blev att det vakuum av politiskt ledarskap som rådde i de fattiga, mestadels svarta innerstadsområdena till slut fylldes av Svarta pantrarna och andra grupper.

Huey Newton och Bobby Seale studerade tillsammans på Merritt College i Oakland i Kalifornien. Inspirerade av Malcolm X:s uppmaning att slå tillbaka "med alla nödvändiga medel" grundade de Svarta pantrarna för självförsvar den 15 oktober 1966. Deras val av namn och symbol var en hyllning till LCFO:s arbete i Alabama. De utvidgade konceptet "Black Power" till mer än bara "parlamentarisk politik" och ansåg att "alla nödvändiga medel" innefattade att ta till vapen för att försvara svarta som utsattes för polisbrutalitet. De vägrade acceptera att allt skulle fortsätta som tidigare. Svarta pantrarna skulle inte låta någon hindra dem från att höras.

Svarta pantrarnas grundare Bobby Seale och Huey P. Newton. Foto: Wikimedia commons (Fair use)

Hagelgevär och solglasögon

Partiets program, uttryck och stridbarhet slog an en sträng hos ett lager av svarta ungdomar, och det växte därför snabbt. Nedanstående utdrag från en rättegång mot en tidigare medlem av partiet visar vad det var som drog folk till dem när det nya partiet först störtade in på scenen:

Åklagare: Varför gick du med i partiet?

F.d. medlem i Svarta pantrarna: Jag tyckte att Svarta pantrarna gjorde något som behövde göras. De motsatte sig rasismen, och eftersom rasism var ett problem i USA kände jag att partiet uppfyllde ett nödvändigt behov.

Åklagare: Varför valde du Svarta pantrarna framför vissa andra organisationer som fanns vid samma tid?

F.d. medlem i Svarta pantrarna: De andra organisationerna som jag kände till hade funnits ett bra tag och problemen fanns fortfarande kvar. Svarta pantrarna var nytt och jag tänkte att ett nytt tillvägagångssätt kanske kunde lösa problemet.

Åklagare: Såg du något tillvägagångssätt hos Svarta pantrarna som du trodde skulle vara mer fördelaktigt?

F.d. medlem i Svarta pantrarna: Ja, inställningen att vi var berättigade till och hade rätt att försvara oss, i motsats till icke-våld."

Ursprungligen var deras fokus att organisera beväpnade medborgargarden i Oakland för att avslöja, förhindra och – om nödvändigt – slåss mot våldet från "polisens ockupationsarmé". Den 25 april 1967 publicerade de den första utgåvan av sin tidning *The Black Panther*. Den 2 maj samma år tog de saker till en ny nivå. I ett noggrant planerat drag för att få publicitet skickade de 26 beväpnade Svarta pantrarna-medlemmar i läderjackor, baskrar och solglasögon till Kaliforniens huvudstad Sacramento för att demonstrera mot en lag som skulle ha hindrat allmänheten från att bära vapen.

De trängde sig förbi polisen in i den lagstiftande församlingens kammare och deklarerade djärvt att de behövde vapen för att kunna försvara sig mot rasister. Dessa "chockerande" bilder visades på löpsedlar och nyhetsändringar över hela världen. Som media förklarade: "Allvarliga och tysta marscherade en rad arga unga negrer, med laddade gevär, in i huvudstaden Sacramento."

Svarta pantrarnas grundare Huey Newton växte upp på Oaklands tuffa gator. Han var mycket intelligent, politisk, charmig och hade en utstrålning som var något utöver det vanliga. Men han hade också en mörk sida, och genom hela sitt liv hade han tagit till fysiskt våld för att lösa problem. Från bråk med grannbarnen till våldsamma slagsmål med gängmedlemmar och polisen vilket slutligen kulminerade i en anklagelse om mord, förföljde våldet Svarta pantrarnas "försvarsminister" under hela hans liv.

I oktober 1967 arresterades han, anklagad för att ha dödat en polis i Oakland. Som svar lanserade Eldridge Cleaver, grundare och redaktör för *The Black Panther*, en "Befria Huey"-kampanj, som skulle komma att ta upp en stor del av organisationens energi under de kommande åren. Medan de spred kampanjen etablerade de nya avdelningar i städer över hela landet och bildade allianser med andra radikala organisationer, däribland Brown Berets, American Indian Movement, Young Puerto Rican Brothers och Young Lords.

Efter Newtons frigivelse från fängelset följde fler häftiga dispyter med polisen. Samtidigt blev han en kändis och bjöds på vin och mat av "limousinliberaler". Stora donationer strömmade in

till partiet från kändisar i Hollywood och New York vilket till stor del finansierade partiets aktiviteter. Leonard Bernstein, Marlon Brando, Jane Fonda, Donald Sutherland, Harry Belafonte, Angie Dickinson och andra sympatiserande kändisar tyckte att etablissemanget behövde förändras på något sätt och gav sitt stöd. 1970 beskrev Jane Fonda Svarta pantrarna som "vår revolutionära förtrupp – vi måste stötta dem med kärlek, pengar, propaganda och risktagande".

I februari 1968 gick den före detta ordföranden för SNCC Stokely Carmichael med i Svarta pantrarna och utsågs till partiets "premiärminister". Till följd av det drogs viktiga delar av partiet i riktning mot svart nationalism. Andra kände sig alienerade av den nya tonen och lämnade partiet. Under Carmichaels inflytande började partiet lyfta paroller som "Vit makt till vita människor! Brun makt till bruna människor! Gul makt till gula människor! Svart makt till svarta människor!" Även om detta på ytan såg ut att vara väldigt "inkluderande" och "demokratiskt" var det i själva verket en tragisk kapitulation till segregationstanken och stod i motsättning till idéerna om integration som var dominerande inom den svarta arbetarklassen. Eftersom de utgör en minoritet av befolkningen kommer svarta amerikaner aldrig att kunna bekämpa kapitalismen ensamma.

Faktum är att arbetarklassens enhet är dess viktigaste styrka och måste försvaras med all kraft och vårdas ömt. Att frivilligt splittra klassen längs skiljelinjer som hudfärg, etnicitet, religion, kön eller annat spelar i händerna på den härskande klassens söndra och härsk-strategi. Om splittring på något sätt skulle gynna de utsugna och förtryckta, varför bedrev då det romerska riket och det brittiska imperiet, för att ge bara två exempel, så ivrigt en sådan politik under sina århundraden av att framgångsrikt underkupa och upprätta sitt herravälde över tiotals miljoner människor?

"Tjäna folket" och gatugäng

I början av 1968 sålde partiet *Maos lilla röda* till universitetsstudenter för att få pengar till att köpa vapen. Inte långt därefter, gjorde de boken till obligatorisk läsning och antog den maoistiska "tjäna folket"-modellen i sin politiska verksamhet. 1969 var olika sociala program kärnverksamheten för många medlemmar i Svarta pantrarna, inklusive programmet för frukost till barn, distribuering av kläder och skor och oberoende hälsokliniker.

Vid ett första ögonkast verkar det väldigt radikalt att göra det till partiets syfte att "tjäna folket", och att mata hungriga barn är naturligtvis en god tanke. Men ett revolutionärt partis huvudsakliga uppgift är inte att ägna sig åt välgörenhet och sociala program, det vill säga att fylla det tomrum som lämnas av den borgerliga staten. Även om man erkänner vikten av politisk skolning i ord, så leder detta i praktiken till en ständig aktivism på låg politisk nivå där många går med men snart tröttnas ut och lämnar igen.

Partiets roll är att organisera arbetarklassen och breda skikt av befolkningen för att kräva att den borgerliga staten ska erbjuda hjälp till behövande och utbyggd välfärd. Men ett revolutionärt parti kan bara försöka organisera massorna om det har tillräckligt många skolade kadrer.

När ett problem drabbar arbetarklassen, såsom en jordbävning eller en utdragen strejk där de strejkandes familjer går hungriga, kan revolutionärer visserligen organisera klassbaserat bistånd, men det är enbart ett komplement till den huvudsakliga prioriteringen som måste vara att bygga det revolutionära partiet. Om vi fokuserar all vår politiska verksamhet på välgörenhetsarbete kommer listan av problem under kapitalismen aldrig att ta slut, och vi kommer aldrig att lyckas bygga en organisation som kan leda arbetarklassen till att omvandla samhället och avskaffa behovet av ett sådant välgörenhetsarbete en gång för alla. Även om

man erkänner vikten av politisk skolning i ord, så leder detta i praktiken till en ständig aktivism på låg politisk nivå där många går med men snart uttröttade lämnar igen.

En av de viktigaste lärdomarna från bolsjevikpartiet är att det inte räcker med några enkla slagord, god vilja och hårt arbete för att genomföra en social revolution. Den viktigaste uppgiften för ett revolutionärt parti är att bygga en kaderorganisation med rötter i varje arbetsplats, skola och grannskap, som kan leda arbetarklassen till statlig och ekonomisk makt, för att därigenom göra det möjligt för mänskligheten att gemensamt använda samhällets rikedomar för att förbättra livskvaliteten för alla genom en grundläggande strukturell förändring. Dess unika och oöndgängliga funktion är att svetsa samman en organisation av de mest avancerade delarna av arbetarklassen, och genom dem knyta dessa idéer till allt bredare lager av klassen – revolutionens verkliga och enda drivkraft.

Det finns ingen genväg till massorna. Partiet måste först gå igenom den tidskrävande och mödosamma processen att samla den första kärnan av teoretiskt skolade kadrer. "Tjäna folket" är i sista hand en form av substitutionalism, ett försök att använda partiets små styrkor som ersättning för arbetarklassens egna organiserade och medvetna kamp. För Svarta Pantrarna innebar det att partiet bands upp i ett hav av aktivism som förvärrade den politiska förvirring som redan fanns i det ursprungliga programmet.

Statlig repression

FBI och den lokala polisen hade ögonen på pantrarna från början. Efter demonstrationen i Sacramento och Huey Newtons arrestering för det påstådda skjutandet av en polis, blev de snabbt samhällets fiende nummer ett.

Det politiska våldet i landet började närma sig oerhörda nivåer. När Martin Luther King mördades i april 1968 skedde flera upplopp i Washington, Baltimore, Louisville, Kansas City, Chicago, Detroit och Wilmington, Delaware. Bara några dagar senare dödades polisen i Oakland den 17 år gamla Bobby Hutton, kassör och tidig medlem i Svarta pantrarna. Han sköts tio gånger när han obehäpnad sprang ut ur sitt hus som polisen hade tänt eld på för att driva ut honom. Eldstriden påstås ha börjat när Hutton, Eldridge Cleaver och sex andra hade överfallit polisen för att "Befria Huey". I juni samma år mördades Bobby Kennedy. Sedan fortsatte våldet under Demokraternas kongress i Chicago.

Mitt i detta okontrollerbara kaos njöt den rabiata antikommunisten och FBI-direktören J. Edgar Hoover av möjligheten att slå ner på stridbara, beväpnade unga svarta, vilket födde motstånd i fattiga områden i alla landets storstäder. Han släppte lös statens fulla makt mot Svarta pantrarna i form av COINTELPRO, ett program som startats 1956 för att "öka fraktionsstriderna, orsaka störningar och vinna avhopp" inom USA:s kommunistiska parti. Ett liknande tillvägagångssätt skulle användas mot pantrarna, med en extra portion av samvetslöshet och brutalitet.

Efter presidentvalet 1968, som vanns av Richard "lag och ordning" Nixon, skickade FBI ett meddelande till sina lokala kontor där de efterfrågade "uppfinningsrikt och hårt slående kontraspionage för att lamslå Svarta pantrarna". I ett annat meddelande uppmanade de sina agenter att "formulera specifika tekniker för kontraspionage som kan bringa oordning i denna skändliga verksamhet". Den "skändliga" verksamhet som de syftade på var Svarta pantrarnas frukostprogram, som FBI befarade användes för att "hjärntvätta" barnen med socialistisk propaganda. Den officiella politiken med systematiskt, statligt förtryck började nu på allvar.

Statens mål var att terrorisera Svarta pantrarna tills de dog ut, för att på så vis undertrycka svarta arbetares och ungdomars längtan efter ett bättre liv. J. Edgar Hoovers ökända uttalande i september 1968 att "det råder inga tvivel om att Svarta pantrarna utgör det största hotet mot landets inre säkerhet" innebar i huvudsak att man förklarade partiet som lovligt byte. Det var

ett budskap till polisen om att de inte behövde bry sig om juridiska detaljer och "normala rutiner" och att de poliser som hjälpte till att sänka Svarta pantrarna skulle få dramatiskt förbättrade karriärmöjligheter.

Mordet på Fred Hampton

Fred Hampton talar vid en samling i Chicago kort innan han mördas av polisen 1969. Foto: Wikimedia commons (Fair use)

Fred Hampton var en verklig "född ledare" och blev en av de mest inspirerande förgrundsgestalterna inom Svarta pantrarna. Han var ung och talade med en mild röst, men trots detta en passionerad och mäktig talare med goda instinkter och en naturlig "känsla" för folket. Redan vid 21 års ålder var han ordförande för partiets avdelning i Illinois och biträdande nationell ordförande för Svarta pantrarna.

I ett missriktat men välment försök att kanalisera den förtryckta ungdomens energi valde Chicagoavdelningen att alliera sig med gatugänget Blackstone Rangers. Efter en skjutning i södra Chicago förkunnade stadens polis att det var dags att ta krafttag mot gängen – och Svarta pantrarna var ett av deras mål. Man lyckades infiltrera partiet genom att utpressa småkriminella med löften som: "Gå med i Svarta pantrarna och ge oss information så ska vi se om vi inte kan reducera eller skriva av anklagelserna mot dig." När Fred Hampton mördades av polisen den 4 december 1969 var en av FBI:s informatörer säkerhetsansvarig för Svarta pantrarna i Chicago.

Den ödesdigra decembernatten genomförde nio vita och fem svarta poliser en räd mot Hamptons lägenhet klockan 04:00 på morgonen. 17-åriga Mark Clark som satt i vardagsrummet och vaktade lägenheten var den första att skjutas ihjäl i Chicagopolisernas kulregn. Hampton sköts medan han sov i sin säng och hans åtta månader gravida fru sköts även hon, men överlevde. Hon vidhåller att fler skott avfyrades i sovrummet där Hampton redan låg i en blodpöl efter att hon vacklat ut ur rummet med händerna i luften. Hon hörde då en röst säga "nu är han allt död".

Både polisen och staten ljög sig blåa för att rättfärdiga och mörklägga den skamlösa avrättningen av Hampton. Till en början hävdade de att det var pantrarna som börjat skjuta. Faktum är dock att pantrarna bara stod för ett av de 90 skott som avfyrades – det kom från Mark Clark, som sannolikt omedvetet kommit åt avtryckaren när hans kropp pepprades full med kulor. Fastän alla överlevare i lägenheten kapitulerade fredligt arresterades de för

"mordförsök på polis och grov misshandel". Anmälningarna lades till sist ned och genom stämningar för kränkning av medborgerliga rättigheter vann målsägande 1,8 miljoner dollar i en förlikning. Som man kan vänta sig hamnade ingen av poliserna i fängelse för sina handlingar.

På begravningen sveptes den sörjande folkmassan med i spontana utrop av "Jag är Fred Hampton!" Han dömdes till döden och avrättades av staten, skyldig endast till att ha inspirerat andra att kämpa med stolthet och värdighet för en bättre framtid.

Hampton var en oerhört inspirerande, passionerad och karismatisk person. Han stod för många av de populäraste citaten från Svarta pantrarnas storhetstid. Exempelvis:

"Vi måste inse faktum. Massorna är fattiga, massorna tillhör det som ni kallar underklassen, och när jag pratar om massorna pratar jag om de vita massorna, de svarta massorna, de bruna massorna och även de gula massorna. Vi måste inse det faktum att vissa påstår att det bästa sättet att man måste möta eld med mera eld, men vi säger i stället att vatten är bäst för att släcka en eld. Vi säger att vi inte kan bekämpa rasism med rasism. Vi motverkar rasism med solidaritet. Vi säger att man inte kan kämpa mot kapitalismen med någon svart kapitalism; man kämpar mot kapitalismen med socialism."

Men precis som resten av Svarta pantrarnas ledarskap var hans förhållande till politisk teori eklektiskt. Resultatet blev en ofta inspirerande men samtidigt motsägelsefull blandning av svart nationalism, antikapitalism och socialism.

Till en början lyckades dessa attacker bara vinna fler anhängare till Svarta pantrarna. Men med den alltjämt ökande förvirringen och kaoset inom organisationen var det relativt enkelt för FBI och polisen att infiltrera dem. De använde sig aktivt av psykologisk krigföring för att så oenighet, avundsjuka, missnöje och ytterligare ideologisk förvirring för att vända partiets aktivister mot varandra. Detta i kombination med noga utvalda lönnmord på ledare i nyckelpositioner, rekryteringar av informatörer och riktade arresteringar ledde till att partiet stadigt försvagades. Statens repression påskyndade de processer som redan fanns inom partiet, vilket bidrog till att utlösa de krafter som skulle komma att spåra ur och leda till partiets oåterkalleliga förfall.

Partiets topp och urartning

Bristen på en sammanhängande nationell politik ledde till växande äventyrspolitik och självständiga initiativ från de många löst sammankopplade avdelningarna. Våldsamheter partimedlemmar emellan blev allt vanligare. I januari 1969 utbröt en eldstrid mellan Svarta pantrarnas medlemmar på UCLA där två dödades. Dispyten påstods ha handlat om vem som skulle leda ett nytt initiativ för studier i svartas historia. Nu följde årtal av arresteringar, rättsprocesser, mordrättegångar, fängelsestraff, eldstrider, bakhåll mot polisen och lönnmord. Eldridge Cleaver – som med största sannolikhet var en serievåldtäktsman och var efterlyst för ett mordförsök på en polis – flydde landet med sin fru Kathleen för att "ligga lågt" och undkomma åtal. Våren 1970 deltog Svarta pantrarna i Oakland i ännu ett bakhåll på polisen med pistoler och splitterbomber. Två poliser skadades.

Men trots allt fortsatte partiet att växa. Mot slutet av 1969 hade partiet 5 000 medlemmar, 45 avdelningar och deras tidning hade 100 000 prenumeranter. I september 1970 nådde Svarta pantrarna höjden av sitt inflytande då 7 000 personer deltog i plenarsammanträdet för Revolutionary People's Constitutional Convention i Philadelphia. Planen var att organisera ett fullständigt konstitutionskonvent i november det året, med målet att samla olika rörelser under ett gemensamt program – däribland rörelsen för svartas frigörelse, mot kriget i Vietnam, för Puerto Ricos självständighet, studentaktivister, kvinnors rättigheter, homosexuellas rättigheter, arbetare, med flera. Tusentals människor intog Washington DC men upptäckte

snart att myndigheterna satt press på Howard University och andra platser för att inte låta mötena hållas enligt planerna.

En oorganiserad rad små möten ägde rum i kyrkor och på andra mindre platser, men det planerade konventet föll i bitar. Huey Newton förkunnade att Svarta pantrarna ämnade kalla till en allmän omröstning i FN för att låta svarta människor bestämma vilken relation de ville ha till den amerikanska regeringen. Han utlovade även ett fullständigt konvent inom en snar framtid för att slutföra en ny konstitution till rörelsen. Detta kom aldrig att ske. När de nu hade kontor i 68 städer, 250 000 prenumeranter på *The Black Panther*, och tusentals i olika grad löst anknutna medlemmar, hade partiet nått vad som skulle visa sig vara deras topp. En kort tid senare ledde partiets interna motsägelser, den statliga repressionen och de förändrade materiella omständigheterna till ett snabbt och slutgiltigt förfall.

FBI:s trakasserier och splittringen

FBI började skicka förfalskade brev till ledarna i syfte att driva de redan spända relationerna mellan de olika ledarna till bristningsgränsen. Partiet splittrades slutligen i mars 1971 under en livlig tv-sänd debatt mellan Huey Newton och Eldridge Cleaver som kallats in till programmet från sin landsflykt i Algeriet. Cleaver tenderade till ultravänsterism och förespråkade galenskap – urbana gerillametoder – medan Newton halkade i en reformistisk riktning. Han talade för att partiet skulle lämna över sina vapen och arbeta för att förbättra systemet inifrån. Cleaver uteslöts ur centralkommittén och sedan från själva partiet. I stället bildade han en egen paramilitär grupp: Svartas befrielsearmé.

Till följd av denna demoraliserande oreda, och på grund av småskaliga eftergifter från den härskande klassen som svar på rörelsens krav – exempelvis början på nedrustningen av kriget i Vietnam – började allmänhetens stöd för partiet att störtdyka. Gruppen blev mer och mer isolerad. Strider mellan ledarna ledde till fler uteslutningar och avhopp som gjorde att medlemmarna decimerades. Hundratals medlemmar lämnade partiet och "valde sida" i den kamp mellan olika viljor och personligheter som följde. Partiets aktiviteter finansierades i allt högre grad via droghandel, utpressning av Oaklands småföretag och genom rån av nattklubbar.

Nedgången fortsatte under hela 1970-talet. 1972 var majoriteten av pantrarnas aktiviteter fokuserade runt det nationella högkvarteret och en skola i Oakland. Avdelningen i södra Kalifornien stängdes ned och medlemmarna flyttade till Oakland. De underjordiska spillrorna av avdelningen i Los Angeles som ursprungligen kommit ur gatugänget Slauson föll så småningom tillbaka in i gängkriminalitet.

År 1973 började partiet undersöka valpolitik som ett sätt att komma ur dödläget. Bobby Seale kandiderade till borgmästare i Oakland men förlorade trots att han nådde ett imponerande stöd på 40 procent. Den ständiga osämjan och kaoset drev ned Huey Newton i en spiral av kokain- och heroinberoende. I början av 1974 satte han igång en stor utrensning och uteslöt Bobby och John Seale, David och June Hilliard, Robert Bay och många andra ledande partimedlemmar. Dussintals andra pantrar, vars lojalitet låg hos Seale, sa upp medlemskapet och lämnade rörelsen helt och hållet.

I augusti 1974 påstås Newton ha mördat Kathleen Smith, en prostituerad tonåring, och flytt till Kuba. Elaine Brown tog över ledningen av partiet i hans frånvaro och släpade det ännu djupare ned i träsket. 1977 stödde Svarta pantrarna Demokraternas borgmästarkandidat Lionel Wilson, vars lyckade kampanj gjorde honom till den första svarta borgmästaren i Oakland. De stödde Wilson i utbyte mot hans hjälp att få brottsanklagelser mot partimedlemmen Flores Forbes avskrivna. Forbes var ledare för Svarta pantrarnas lokala paramilitära flygel som kallades Buddha Samurai Cadre.

År 1975 slöt Eldridge Cleaver ett avtal med staten och nästintill alla åtal mot honom lades ned. När han återvände hem efter sina år utomlands var han medlem i sekten Moonrörelsen. Senare konverterade han till en pånyttfödd kristen och blev svårt beroende av kokain. Året innan hans död 1997 kom han till en insikt helt olik hans tidigare ultravänsteristiska radikalism: "Jag tror det är möjligt för full sysselsättning att existera inom det kapitalistiska systemet, men vi har ett spirituellt och moraliskt problem i Amerika. Vårt problem är varken politiskt eller ekonomiskt; det är att vi inte bryr oss om varandra."

1980 hade Svarta pantrarna bara 27 medlemmar. 1982 stängde den sista av pantrarnas skolor, då det avslöjades att Newton förskingrat pengar från den för att finansiera sitt drogmissbruk. Fastän detta formellt utgjorde slutet på partiets aktiviteter hade det egentligen dött över ett årtionde tidigare. Den 22 augusti 1989 sköts Huey Newton tre gånger i huvudet av Tyrone Robinson, som tillhörde gänget Black Guerrilla Family i Oakland. Enligt vissa källor sägs det bara ha varit en drogaffär som gick snett, medan andra påstår att det fanns folk som ville döda honom som hämnd för årtal av påstådd mobbning och snyltande.

Andra före detta pantrar söktes upp och mördades av polisen under åren som följde, och vissa andra gick i landsflykt. Eldridge Cleaver slutade som högerrepublikansk mormon. Andra, som Marion Barry och Bobby Rush, gick med i Demokraterna och skaffade fina karriärer. Så slutade alltså det som en gång varit en inspirationskälla för miljontals världen över – det "största hotet" mot USA. Hur kunde det gå så snett? Vad kan dagens marxister lära sig från denna erfarenhet?

Klasskampen och arbetarklassen

Svarta pantrarnas tragiska slut går till stor del att spåra tillbaka till de materiella villkor inom vilka partiet uppstod, under en tid då den bredare rörelsen bland svarta arbetare för att förändra samhället redan höll på att avta. Efter de tumultartade 1950- och 60-talen försökte majoriteten av de svarta arbetarna som deltagit i medborgarrättsrörelsen bara hitta ett jobb, och ta del av efterkrigstidens fördelar i den mån de kunde. Trots att Svarta pantrarna var väldigt synliga, högljudda och militanta representerade partiet bara en relativt liten del av befolkningen; främst unga svarta i innerstäderna. De må ha chockerat och skakat etablissemangen och systemet men var inte i stånd att varken stänga ned produktionen, ockupera fabriker eller organisera massdemonstrationer – klasskampens klassiska metoder. Dessutom var partiets ideologi eklektisk och inkonsekvent. Utan ett tydligt och hälsosamt politiskt DNA kan inte ens de mest självuppgivande och välmenande organisationer eller individer växa till en kraft som kan utmana kapitalistklassen och dess stat.

Inom vissa gränser kan man göra jämförelser med IRA, PLO, ETA och andra organisationer och rörelser av det slaget. Trots Svarta pantrarnas tidiga framgångar var partiet helt enkelt för litet, för ideologiskt och organisatoriskt ofokuserat och hade framför allt för svaga band till arbetarklassen i stort. Det utgjorde den ofokuserade vreden hos de som såg den historiska möjligheten att få igenom en grundläggande förändring rinna dem ur händerna, men som inte visste hur man skulle föra kampen framåt.

Detta har vi sett många gånger i arbetarklassens historia. Efter stora ansträngningar, nederlag eller att en rörelse urartar till reformism vänder sig klassen inåt. Detta kan komma till uttryck i alla möjliga sorters nihilism, pessimism, vidskeplighet och en brist på förtroende för arbetarklassen och revolutionens möjligheter.

Detta var därför i praktiken en reträttstrid; en liten grupp människors heroiska ansträngningar för att mot alla odds hålla liv i rörelsen genom konstgjord andning, vilket slutade med en splittring där den ena delen gick mot underjordiska, ultravänsteristiska gerillametoder i innerstäderna, och den andra mot reformistiskt klassarbete. Ledarna hade tagit sig vatten

över huvudet, partiet isolerades och blev mottagligt för statens intrigmakeri, repression och försök att kooptera dess medlemmar.

Marxister har ett långsiktigt synsätt på historien och förstår att klasskampen alltid går igenom perioder av uppsving och nedgångar. Om ett framsynt och självsäkert ledarskap är viktigt när klasskampens skärps, är det om möjligt ännu viktigare när rörelsen kastas tillbaka.

Revolutionärernas uppgift under en reträtt är att träna och skola medlemmarna, att bibehålla och omsorgsfullt expandera våra styrkor – inte att försöka forcera händelseutvecklingen.

När historiens vågskål är nära att tippa över och leda till en revolution behövs bara en liten kraft för att knuffa den i rätt riktning. Men en liten organisation kan inte stoppa händelserna när det väl börjat gå i fel riktning och fått fart. Det sägs att generaler som bara vet hur man beordrar framåt marsch och offensiv inte är till särskilt stor användning. En bra general måste även veta hur man retirerar i god ordning, så att ett tillfälligt bakslag inte förvandlas till ett fullständigt nederlag. På grund av deras brist på grund i den genuina marxismens idéer var Svarta pantrarnas ledare tyvärr inte utrustade att göra detta.

USA:s storskaliga avindustrialisering började på allvar först under och efter den ekonomiska krisen i mitten av 1970-talet. Men i många kommuner hade processen redan påbörjats under mitten och slutet av 60-talet, och svarta arbetare var vanligtvis de första att få sparken. Efter 1964 kom arbetarrörelsen in i en utdragen nedgångsperiod, som förvärrades ytterligare i början av 1980-talet. Men medan den breda medborgarrättsrörelsen avtagit efter att ha fått igenom några av sina grundläggande krav, skedde det varje år stora och viktiga kamputbrott bland arbetarklassen som Svarta pantrarna kunde ha närmat sig på ett organiserat sätt.

Nedan följer bara några exempel på viktig arbetarkamp från perioden i fråga (listan skapad av Wikipedia):

- 1966 San Fransisco. Sjuksköterskestrejk organiserad av Kaliforniens Sjuksköterskeförbund.
- 1967 Järnvägmaskinisternas strejk.
- 1968 Memphis. Strejk inom renhållningen.
- 1968 Chrysler. Vild strejk.
- 1969 Charleston i South Carolina. Sjukhusarbetarstrejk.
- 1970 Poststrejk. Den första rikstäckande strejken av arbetare i den offentliga sektorn.
- 1970 Strejk på General Motors.
- 1971 Hamnarbetarstrejk.
- 1972 Lordstown i Ohio. Bilarbetarstrejk.
- 1972 Lärarstrejk i Philadelphia.
- 1972 Busschaufförstrejk i Washington.
- 1974 Lärarstrejk, kommunalarbetarstrejk och polisstrejk i Baltimore.

Detta var i huvudsak defensiva arbetarkamper, men med en kämpande ledning hade de kunnat enas, generaliseras och omvandlas till en offensiv facklig och politisk kamp för bildandet av ett massarbetarparti och för socialism. Samtidigt med resningarna i städer som Detroit bildades grupper som League of Revolutionary Black Workers inom bilindustrin. Om den här typen av initiativ fått spridning inom resten av ekonomin och kopplats samman med arbetarklassen som helhet hade utvecklingen som följde inom arbetarrörelsen kunnat bli väldigt annorlunda. Man hade i vart fall kunnat bygga och bevara en stark kaderorganisation inför de framtida striderna.

Svarta pantrarnas ansträngningar för att ena tidens olika rörelser på upp gång visar en hälsosam och korrekt instinkt. Men revolutionärernas första prioritet måste alltid vara att

knyta an till arbetarklassen och dess fackföreningar. Det är bara arbetarklassen som kan organisera massdemonstrationer, ockupera fabriker och stänga ner produktionen. Detta gäller även när de domineras av antikommunistiska och rasistiska klassarbetare från högern. Det är vår plikt att bryta loss arbetarna från sådana ledares inflytande. Detta är under inga omständigheter någon lätt uppgift, och det är än svårare under de perioder då den bredare rörelsen är på nedgång – men det finns inga genvägar runt detta.

Vi måste tålmodigt förklara att arbetarklassen under inga som helst omständigheter kan lita på eller räkna med kapitalisternas politiska partier. För att effektivt kunna kämpa mot kapitalisterna och deras partier behöver vi egna organisationer som är oberoende av den härskande klassen och står under medlemmarnas direkta, demokratiska kontroll.

Arv och lärdomar

Svarta pantrarna ger oss utan tvekan många exempel på individuellt hjältemod och uppoffringar. Men om vi är objektiva i vår analys måste vi också erkänna att där även finns många exempel på hur man inte bör göra under byggandet av ett revolutionärt parti. Utan tydliga interna, demokratiska strukturer hade ledarskapet ett oproportionerligt stort inflytande över partiets riktning och organisationens politik. Man skulle till och med kunna hänvisa till en sorts personlighetskult kring vissa av dess ledare, särskilt Huey Newton. Deras föränderliga impulser, tillkortakommanden, till och med de reaktionära sidorna av deras personligheter tilläts bli antingen officiell eller inofficiell partipolitik. Detta skadade förtroendet bland medlemmarna och de som annars kanske hade gått med.

Detta leder oss till en viktig fråga: hur bör ett revolutionärt parti organiseras? Hur kan dess politiska sammanhållning och interna demokrati garanteras? Bör det vara ett strikt hierarkiskt parti baserat på svågerpolitik, och en federation på nationell nivå? Eller är bolsjevikernas modell med demokratisk centralism mer effektiv? Där disciplinen bygger på politisk övertygelse, fullständig frihet i diskussion och möjlighet att framföra alla perspektiv innan ett beslut tas genom omröstning, följt av enhet i handling, kombinerat med en centralt enad nationell struktur? Bör partiets ledare väljas, hållas ansvariga, och kunna återkallas av dess medlemmar, eller bör de tillsättas uppifrån? Hur bör meningsskiljaktigheter inom partiet lösas? Genom demokratiskt valda strukturer, diskussion, debatt och omröstning? Eller genom svågerpolitik, uteslutningar och till och med lönnmord rivaler emellan?

Bristen på regelbundna kongresser eller konferenser med valda delegater som kunde diskutera och fatta beslut om resolutioner och motioner som bestämde organisationens politik och perspektiv försvagade Svarta pantrarna och gjorde att det kunde förlamas av giftiga kottier och personliga rivaliteter som försvårades av polisens infiltration. Vi kan ta den dramatiska politiska kursändringen när Stokely Carmichael valdes till partiets "premiärminister" som exempel. En annan politisk ideologi infördes i partiet ovanifrån, vilket alienerade många av medlemmarna och ställde medlemmarna inför en dysfunktionell hybrid av olika inriktningar som medlemmarna fick försöka lista ut.

Vi har också frågan om organisationens behandling av kvinnor. Anekdotiska bevis tyder på att det fanns enorma mängder fientlighet mot kvinnor inom partiet, vilket ledningen inte bara tillät utan själva deltog i. Partiets godkännande ska ha krävts för skilsmässa, otrohet tolererades – något som endast tjänade till att öka spänningarna medlemmarna emellan – och i vissa fall ska man avsiktligt ha förmått par att bryta upp. Det var naturligtvis inte så att varje man eller ledare betedde sig på det här viset. Men hur ska en revolutionär organisation kunna bygga den klassenhet som är nödvändig mellan alla arbetare – oavsett hudfärg, etnicitet eller kön – när den här sortens beteende inte uppmärksammas och hanteras resolut, trots alla de fina orden om respekt för "starka, svarta kvinnor" och så vidare?

Partiets explosiva tillväxt och stora donationer från rika kändisar gjorde dessutom att hela partiapparaten förvrängdes och man tappade sinnet för proportioner och prioriteringar. När denna finansiering slutligen sinade började man ägna sig åt brottslighet för att på konstgjord väg hålla partiet vid liv. Detta visar att en revolutionär organisation huvudsakligen måste finansieras genom bidrag från ungdomar och arbetare, och den organisatoriska apparaten stå i proportion till det verkliga stödet man har i samhället.

Trots att det gjordes ansträngningar för att stärka medlemmarnas politiska skolning skedde det på ett förvirrat och inkonsekvent sätt. Medlemmarna presenterades tyvärr med en förbryllande rad motsägelsefulla idéer: från svart nationalism till separatism till socialistisk internationalism; från stalinism till maoism till åtminstone vissa delar av trotskismen. Som följande citat från Fred Hampton visar – "Vi måste börja handla mer och skriva mindre, för folket lär sig genom exempel och deltagande." – reducerade man teori till en sekundär roll, i stället för att förstå det dialektiska förhållandet mellan idéer och handling.

Det är ingen tillfällighet att marxister insisterar på att misstag i teorin oundvikligen leder till misstag i praktiken. I stället för att skola sina medlemmar i en vetenskapliga analys av vad den kapitalistiska staten är och hur arbetarklassen kan besegra den och ersätta den med en demokratisk arbetarstat, gick Svarta pantrarna till frontalangrepp mot problemet och störtade hjälplöst in i klippväggen.

När marxister hänvisar till "de beväpnade massorna" är nyckelordet "massorna" – inte "beväpningen". Det första steget är att tålmodigt vinna massorna. I en revolutionär situation som rör de djupa folklagren till handling går det alltid att skaffa vapen och folk som vet hur man hanterar dem kan vinnas över till majoritetens sida med politiska medel. För marxister är folkets beväpning dessutom främst en defensiv åtgärd, vars specifika mål är att undvika onödigt våld. Det handlar om att förbereda sig för det värsta, med målet att inte behöva använda några vapen över huvud taget. Bolsjevikerna kämpade med näbbar och klor mot användandet individuell terrorism som taktik. Detta inkluderade bakhåll och mord på enskilda poliser, vilket är kontraproduktivt och bara tjänar till att stärka staten som helhet och isolera revolutionärerna från massorna.

Tyvärr antog Svarta pantrarna slutligen tomma, inflammatoriska slagord såsom "en bra snut är en död snut!", vilket bara drev dem längre från den bredare befolkningen som, även om de inte är särskilt förtjusta i polisen, i "vanliga tider" ändå brukar se sig själva som "laglydiga" och är bekymrade över brott och kriminalitet. Samtidigt krävde man "samhällelig kontroll över polisen", ett utopiskt och förvirrande krav som kan jämföras vid att be ett lejon att bli vegetarian.

Arbetarklassens verkliga makt – att försätta den gamla statsapparaten ur stridbart skick och sedan avskaffa den fullständigt – följer av dess storlek, enhet och förmåga att stänga ned produktionen. Utan transport, kommunikationsmedel, mat och andra grundläggande förnödenheter kan staten omöjligt undertrycka massorna i all oändlighet. En politisk generalstrejk utan bestämt slutdatum som omfattar tiotals miljoner arbetare är oändligt mycket svårare att förbereda än ett dussintal personers bakhåll mot polisen. Men det är även oändligt mycket mer effektivt i kampen för att faktiskt förändra samhället i grunden.

I en tidigare artikel om Svarta pantrarnas program analyserade vi fler aspekter av partiets styrkor och svagheter. Tyvärr har vi inte utrymme att gå närmare in på det här. Det får räcka med att konstatera att en nykter marxistisk analys av en historisk erfarenhet inte handlar om att hitta det ena eller andra lösryckta citatet eller att fokusera på någon enskild individ. Vårt syfte är att rita upp en allmän balansräkning för att kunna förstå hur arbetarklassen faktiskt kan avskaffa kapitalismen och bygga socialism under nästa historiska epok.

De senaste 160 årens erfarenheter visar oss att arbetarklassen inte kan improvisera fram ett revolutionärt parti i sista stund. Det är en lång och svår process att hitta, pröva och utveckla kadrer, program, metoder och traditioner. Den motsägelse vi står inför är att det är just nu vi måste bygga, i en tid då behovet av en sådan organisation inte känns lika brådskande och intensivt som det kommer att kännas i framtiden. För när brådskan väl blir uppenbar har vi kanske inte tid nog att skaffa ihop allting. Det är därför marxister måste göra de nödvändiga uppoffringarna nu, om vi ska kunna vara redo inför framtiden.

Black Lives Matter demonstration på Sergels torg i Stockholm. Foto: Teemu Paananen/Unsplash

Kämpa för socialism!

Det finns ingen lösning inom ramarna för det profitdrivna kapitalistiska systemet. Kraven om full sysselsättning och genuin jämlikhet som lades fram redan för flera årtionden sedan har ännu inte förverkligats. Black Lives Matter, Occupy Wall Street, Sanders-rörelsen, nya fackliga organiseringskampanjer, kampen för 15 dollars minimilön – för att inte tala om den revolutionära våg som sveper över världen – är tydliga tecken på att vi har kommit in i en tumultartad period där klasskampen är på väg tillbaka. I Ferguson, Baltimore, McKinney, och på många andra håll kommer ungdomens instinkter om maximal sammanhållning återigen i förgrunden.

Den djupa och organiska krisen för ett system som inte längre kan uppfylla sina löften om "den amerikanska drömmen" för majoriteten av befolkningen bereder vägen för kolossala explosioner av klasskamp. Kampens strömmar sammanstrålar redan på ett sätt som aldrig tidigare skådats vare sig i USA eller på planeten. De senaste rörelserna är inte längre begränsade till det ena eller det andra samhällsskiktet, som strider mer eller mindre självständigt för att förbättra sin egen ställning inom det kapitalistiska systemets ramverk. Den uppdelning som fanns tidigare har redan sprängts av de förändrade materiella villkoren som pressar folket till kollektiv enhet. Miljontals människor, särskilt unga, kommer inte längre att stå undergivet och se på medan deras vänner, familj, arbetskamrater, klasskamrater

och närstående hånas, misshandlas, förvägras sina rättigheter och behandlas som andra klassens medborgare. Detta oavsett om de är kvinnor, män, HBT-personer, svarta, vita, latinamerikaner, araber, sikher eller tillhör någon annan sekundär eller tertiär uppdelning av arbetarklassen. Och detta är bara början.

Därför håller vi helhjärtat med om att de utsugna och förtryckta måste kämpa "med alla nödvändiga medel" för att förändra samhället. Men erfarenheten visar att de medel vi behöver är tydliga marxistiska idéer i kombination med en socialistisk kamp byggd på arbetarklassens stora massor. De svarta arbetarna och den svarta ungdomen kommer att stå i framkanten av den här kampen, sida vid sida med sina arbetarsystrar och -bröder från alla möjliga etniska bakgrunder.

Att begrava det system som mördade Malcolm X, Martin Luther King, och Fred Hampton är den bästa hyllning vi kan ge till dessa inspirerande martyrer för den internationella arbetarklassen. För att kunna genomföra detta måste vi ta till oss Bobby Seales uppmaning från 1968: "Vi bekämpar rasism med solidaritet. Vi bekämpar inte utsugande kapitalism med svart nationalism. Vi bekämpar kapitalism med grundläggande socialism. Och vi bekämpar inte imperialism med mer imperialism. Vi bekämpar imperialism med proletär internationalism."

Eller, som Malcolm X förklarade: "Jag tror slutligen att det kommer att ske en sammandrabbning mellan de förtryckta och de som utövar förtrycket. Jag tror att det kommer att ske en sammandrabbning mellan de som vill ha frihet, rättvisa och jämlikhet för alla och de som vill att utsugarsystemet ska fortsätta. Jag tror att den sortens sammandrabbning kommer att ske, men jag tror inte att den kommer att baseras på hudfärg."

På grund av vänsterns historiska svaghet och det nuvarande ledarskapets fege klassamarbetspolitik kommer denna process att bli utdragen. Vi har viss tid på oss att klargöra våra idéer och perspektiv, samla de nödvändiga kadrerna och upprätta de nödvändiga organisatoriska strukturerna och apparaten för ett revolutionärt arbetarparti – men inte all tid i världen. Vi uppmanar alla att gå med i IMT och ta upp kampen för en bättre värld!

Original: [Lessons from the History and Struggle of the Black Panther Party](#)

Översättning: Amanda Frånberg och Agnes Jennemann

Lästips

Anders Hagström: [Malcolm X och den svarta rörelsens historia.](#)

[Malcolm X talar.](#) Tal, intervjuer m m

Max Van Lingen: [Varför finns inget socialdemokratiskt parti i USA?](#)